

Nr 333.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående anslag till nautisk-meteorologiska byrån m. m.; given Stockholms slott den 16 april 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för nautisk-meteorologiska byrån, att gälla från och med år 1919:

	Lön.	Arvode.	Tjänstgöringspennin- gar.	Orts- tillägg.	Summa.	
I. Bestämt anslag.						
1 Föreståndare	5,000	—	2,500	—	7,500	{Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kr. Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr. Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med yt- terligare 500 kr. och efter 15 år med än ytterligare 500 kr.
1 Förste byråassistent	3,600	—	1,800	400	5,800	
1 Byråassistent	2,200	—	1,500	300	4,000	
1 Ombud vid en av byråns agen- turer	—	500	—	—	500	
3 Ombud vid byråns agenturer	—	1,500	—	—	1,500	
Säger	—	—	—	—	19,300	

	Lön.	Arvode.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Summa.
II. Reservationsanslag.					
Till premier och gratifikationer	—	—	—	—	2,000
» diverse expenser, såsom till post, telegraf, rikstelefon, arbetsersättningar åt observatörer m. fl, båthyror, inköp och inbindning av böcker, tidskrifter och kartor, ljus, ved, skrivmaterialier m. m.	—	—	—	—	3,000
» inköp av normal- m. fl. instrument för byrån och agenturerna samt underhåll av instrument	—	—	—	—	2,200
» underhåll av 9 st. vattenhöjdmättningsstationer	—	—	—	—	3,700
» tabellering och sammanställning av vattenhöjdmättningsobservationer	—	—	—	—	900
» magnetiska rekognosceringar	—	—	—	—	2,000
» publikationer	—	—	—	—	5,000
Säger	—	—	—	—	18,800
III. Förslagsanslag, högst.					
Till biträden	—	—	—	—	2,800
Summa kronor	—	—	—	—	40,900

Anmärkningsar:

1:o) Ombuden erhålla dessutom $\frac{1}{4}$ av de avgifter, som vid den agentur, de förestå, inflyta för verkställda undersökningar av nautiska instrument och skeppslanternor samt för utfärdade certifikat. Berörda avgifter skola fördenskull i vederbörande räkenskaper tagas till uppbörd med $\frac{1}{4}$ för det bestämda anslaget och med $\frac{3}{4}$ för reservationsanslaget.

2:o) I den mån något av de i reservationsanslaget anvisade beloppen icke skulle åtgå för avsett ändamål, må det användas till annat i staten angivet ändamål, för vars fyllande medel anvisats från samma anslag.

dels förklara, att för åtnjutande av de i staten för ordinarie befattningshavare vid byrån upptagna avlöningsförmåner skola gälla i statsrådsprotokollet omförmälda villkor och bestämmelser;

dels förklara, att den, som med eller efter ingången av år 1919 tillträder ordinarie befattning vid nautisk-meteorologiska byrån, skall vara pliktig att underkasta sig de för avlöningsförmånernas åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, samt att den innehavare av ordinarie befattning vid byrån, vilken icke före den 1 december 1918 anmäler, att han vill övergå till ny stat och underkasta sig de för avlöningsförmåner enligt densamma stadgade villkor och bestämmelser, och vilken ej heller kan lagligen därtill förbindas, skall varda bibehållen vid de enligt dittills gällande stat honom tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

dels medgiva att, därest extra assistenten vid nautisk-meteorologiska byrån G. S. Ljungdahl befordras till byråassistent vid byrån från och med den 1 januari 1919, han må för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo tiden från och med år 1913;

dels ock i riksstaten för år 1919 höja det ordinarie anslaget till nautisk-meteorologiska byrån

nu	kronor 26,100: —
med	» 14,800: —
till	kronor 40,900: —

dels till förhöjda arvoden eller ersättningar till kontrollstationsföreståndare och kompassjusterare på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst 9,000 kronor;

dels ock för enahanda ändamål å tilläggsstat till riksstaten för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst 5,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd. och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Erik Palmstierna.

*Utdrag av protokollet över sjöförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 16 april 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Härefter anförde departementschefen, statsrådet friherre Palmstierna följande.

Nautisk-meteorologiska byråns nuvarande organisation och uppgifter.

Sedan 1907 års riksdag godkänt av Kungl. Maj:t framlagt förslag till omorganisation av nautisk-meteorologiska byrån, har den 29 november 1907 utfärdats instruktion för byrån, vilken instruktion trätt i tillämpning från och med 1908 års ingång.

Byråns allmänna ändamål hava i instruktionen angivits sålunda:

a) att mot den ersättning, som av Kungl. Maj:t fastställles, undersöka fartygslanternor, kompasser och övriga nautiska instrument, såväl i Stockholm som vid byråns kontrollstationer, samt att över de undersökta lanternorna och instrumenten föra journaler och utfärda certifikat, utvisande deras egenskaper;

b) att anställa och bearbeta regelbundet återkommande magnetiska rekognosceringar utefter landets kuster;

c) att utöva uppsikten över och handhava vården av vid rikets kuster anordnade vattenhöjdmätningstationer samt, jämlikt föreskrifterna i nådiga brevet den 21 april 1886, tillsynen över sex vattenhöjdmätningsspeglar och vid desamma anställda observationer;

d) att samla och i den utsträckning, som kan finnas lämplig, bearbeta meteorologiska iakttagelser, anställda ombord å svenska fartyg;

e) att utöva inseendet över och bearbeta meteorologiska och hydrografiska iakttagelser, anställda å de under byrån lydande stationerna; samt

f) att söka gagna sjöfarten genom att i mån av tillgång dels anskaffa och för sjöfarande förevisa även andra instrument än rent meteorologiska, dels anskaffa och hålla tillgängliga böcker och kartor, som äro av vikt i nautiskt och meteorologiskt hänseende, dels ock söka väcka och underhålla fartygsbefälhavares och redares intresse för samlandet av meteorologiska och hydrografiska iakttagelser och av sådana upplysningar, som kunna vara av vikt för navigationen å såväl världshaven som Sverige närmast omgivande farvatten, och i sådant syfte bland sjöfarande sprida meteorologiska och hydrografiska underrättelser och kännedom om de resultat, som vunnits av de hithörande frågor behandlande vetenskaperna.

Byrån åligger i övrigt att noga uppmärksamma de magnetiska företeelserna å järn- och andra fartyg samt nya kompasskonstruktioner och metoder för undersökning av fartygskompassers egenskaper och deviation och för kompassers kompensering; att jämväl med uppmärksamhet följa den nautiska meteorologiens utveckling och för detta ändamål sätta sig i förbindelse med utländska institutioner, som hava med byrån likartad verksamhet, samt taga del av meteorologiska centralanstaltens arbeten; och slutligen att åt sjöfarande, vilka föra och förbinda sig att till byrån insända meteorologiska dagböcker, såsom lån tillhandahålla justerade instrument eller kostnadsfritt utföra jämförelser mellan deras egna instrument och byråns normalinstrument.

Särskilt tillkommer det byrån:

att, då sådant påfordras, biträda vid kompassväsendets ordnande på flottans fartyg, vid anskaffning och undersökning för flottans räkning av kompasser och andra nautiska instrument och vid fartygs magnetiska undersökning;

att av sådana undersökningars resultat beräkna de magnetiska konstanterna för kompassernas uppställningsplatser på de särskilda fartyg-

gen och däröver föra anteckningar samt delgiva dem vederbörande myndigheter; och

att såväl åt flottan som åt lotsverket utföra jämförelser mellan deras meteorologiska instrument och byråns normalinstrument och över dessa jämförelser föra särskild dagbok.

Byrån skall jämväl tillhandagå offentlig myndighet, som därom gör framställning, med upplysningar, meddelanden och utlåtanden, som inom omfånget av byråns verksamhet av densamma kunna lämnas.

Byrån lyder närmast under chefen för sjöförsvarsdepartementet.

Byråns ordinarie personal utgöres av en föreståndare, som är byråns chef, en assistent samt ett ombud vid var och en av byråns agenturer i Göteborg, Malmö, Kalmar och Sundsvall, tillika föreståndare för den med agenturen förenade kontrollstationen.

Därjämte är sedan år 1913 vid byrån anställd ytterligare en assistent med arvode å extra stat.

Byråns chef och den ordinarie assistenten utnämnas av Kungl. Maj:t; den extra assistenten erhåller av Kungl. Maj:t årligen förordnande å tjänsten.

För nautisk-meteorologiska byråns kontrollstationer har den 27 november 1908 utfärdats särskild instruktion. Enligt denna instruktion antagas föreståndarna för dessa kontrollstationer av chefen för byrån efter ansökan medelst förordnande tills vidare på viss tid, högst fem år i sänder.

Stat för nautisk-meteorologiska byrån
m. m.

Vid 1907 års riksdag blev i samband med den då genomförda omorganisationen av nautisk-meteorologiska byrån ny stat för byrån av riksdagen antagen. Sedan vissa poster i denna stat vid 1911 och 1913 års riksdagar undergått förhöjningar samt staten vid 1915 års riksdag erhållit förändrad uppställning, har den för byrån nu gällande staten följande utseende:

	Lön.	Arvode.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	
I. Bestämt anslag.					} Efter 5 år kunna föreståndarens lön och assistentens arvode höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 Föreståndare	4,000	—	1,000	5,000	
1 Assistent	—	3,000	—	3,000	
1 Ombud vid en av byråns agenturer	—	500	—	500	
3 Ombud vid byråns agenturer	—	1,500	—	1,500	
Säger	—	—	—	10,000	
II. Reservationsanslag.					
Till premier och gratifikationer	—	—	—	800	
» diverse expenser, såsom till post, telegraf, rikstelefon, arbetsersättningar åt observatörer m. fl., båthyror, inköp och inbindning av böcker, tidskrifter och kartor, ljus, ved, skrivmaterialier m. m.	—	—	—	2,500	
» inköp av normal- m. fl. instrument för byrån och agenturerna samt underhåll av instrument	—	—	—	2,200	
» underhåll av 9 st. vattenhöjdmättningsstationer	—	—	—	3,700	
» tabellering och sammanställning av vattenhöjdmättningsobservationer ...	—	—	—	900	
» magnetiska rekognosceringar	—	—	—	1,000	
» publikationer	—	—	—	5,000	
Säger	—	—	—	16,100	
Summa kronor	—	—	—	26,100	

Anmärkingar:

1:o) Ombuden erhålla dessutom $\frac{1}{4}$ av de avgifter, som vid den agentur, de förestå, inflyta för verkställda undersökningar av nautiska instrument och skeppslanteror samt för utfärdade certifikat. Berörda avgifter skola fördensull i vederbörande räkenskaper tagas till uppbörd med $\frac{1}{4}$ för det bestämda anslaget och med $\frac{3}{4}$ för reservationsanslaget.

2:o) I den mån något av de i reservationsanslaget anvisade beloppen icke skulle åtgå för avsett ändamål, må det användas till annat i staten angivet ändamål, för vars fyllande medel anvisats från samma anslag.

I anslutning härtill hava för nautisk-meteorologiska byrån i riksstaten för år 1918 bland de ordinarie anslagen upptagits dels ett bestämt anslag å 10,000 kronor och dels ett reservationsanslag av 16,100 kronor. Vidare är i riksstaten för nämnda år å extra stat uppfört ett förslagsanslag, högst 3,500 kronor, till ytterligare en assistent vid byrån, varjämte till ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalterna för sjöfart och nautisk-meteorologiska byrån upptagits ett gemensamt ordinarie förslagsanslag av 13,000 kronor.

Vidare hava genom nådigt brev den 21 december 1907 fastställts bestämmelser för åtnjutande av de i staten för nautisk-meteorologiska byrån uppförda avlöningsförmåner för innehavare av ordinarie befattning vid nämnda byrå.

Framställningar beträffande förstärkning av nautisk-meteorologiska byråns arbetskrafter.

I skrivelse den 4 december 1911 har föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån gjort framställning om förstärkning av byråns arbetskrafter; och genom remiss den 3 maj 1912 överlämnades handlingarna i nämnda ärende till lönerегleringskommittén med uppdrag att inkomma med utlåtande i ärendet.

Därefter har bemälda föreståndare i skrivelse den 6 december 1916 anhållit om vidtagande av vissa förändringar i den för byrån gällande staten; och har lönerегleringskommittén genom remiss den 17 januari 1917 fått sig anbefallt att avgiva utlåtande i detta ärende.

Slutligen har en från byråns föreståndare i enahanda syfte den 29 september 1917 avlåten framställning överlämnats till lönerегleringskommittén för att tagas i övervägande vid avgivande av det genom förberörda remisser infordrade utlåtandet.

Uttalande och förslag i statsverkspropositionen till 1918 års riksdag.

På sätt framgår av statsrådsprotokollet över sjöförsvärens ärenden för den 14 januari 1918, bilagt innevarande års statsverksproposition, omförmälda jag vid nämnda tillfälle, att lönerегleringskommittén den 11 december 1917 avgivit det genom förenämnda remisser infordrade utlåtandet. Nämnda utlåtande hade den 20 december 1917 remitterats till marinförvaltningen och föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån, men hade sådana yttranden vid tiden för avlåtandet av omförmälda statsverksproposition ännu icke inkommit till Kungl. Maj:t. Jag kunde följaktligen icke för det dåvarande underställa detta ärende Kungl. Maj:ts prövning. Emellertid syntes det mig — yttrade jag vidare vid samma tillfälle — att medel för ändamålet borde tagas i beräkning vid framställningen till riksdagen i fråga om anslagsbehoven för år 1919 och att i sådant hänseende lönerегleringskommitténs förslag borde

läggas till grund för denna beräkning. Nämnda förslag innefattade en förhöjning av det ordinarie anslaget till nautisk-meteorologiska byrån, nu 26,100 kronor, med 14,800 kronor till 40,900 kronor samt upptagande av ett extra anslag å 9,000 kronor till arvoden åt viss personal vid byrån.

Enligt förutnämnda statsrådsprotokoll har Kungl. Maj:t, på min hemställan, föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till nautisk-meteorologiska byrån m. m., Kungl. Maj:t kunde komma att till riksdagen avlåta, ej mindre i det till nämnda byrå uppförda ordinarie anslaget, nu 26,100 kronor, beräkna en förhöjning av 14,800 kronor och sålunda beräkna detta anslag i dess helhet till 40,900 kronor, än även bland de extra förslagsanslagen å femte huvudtiteln för år 1919 beräkna ett belopp av 9,000 kronor till arvoden åt viss personal vid byrån.

Sedan numera utlåtanden i detta ärende avgivits, den 23 sistlidna januari av marinförvaltningen och den 31 i samma månad av föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån, anhåller jag att få underställa Kungl. Maj:ts prövning frågan om erforderliga anslag till nautisk-meteorologiska byrån m. m.; och torde jag därvid till en början få lämna en närmare redogörelse för de i det föregående omförmälda framställningar, som i detta ärende inkommit, efter det 1907 års omorganisation av byrån blivit genomförd, ävensom för de utlåtanden och uttalanden, vilka i anledning av nämnda framställningar avgivits.

I förutnämnda skrivelse den 4 december 1911 har föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån anfört huvudsakligen följande.

Redan ganska kort tid efter den dåvarande organisationens genomförande hade byråns arbetsbörda visat en stark tendens till stegring utöver beräknat mått, vilken stegring alltjämt fortgått.

Att så vore fallet, syntes föreståndaren klart ådagaläggas av skrivelsen bifogad statistik över in- och utgående expeditioner vid byrån under hela tiden från dess upprättande.

Av denna statistik framginge, att det rena kansliarbetet sedan år 1906 fullt tredubblats. Lades härtill, att byråns räkenskaper och redovisning, särskilt efter kontrollstationernas upprättande, tagit en omfattning, som vore minst tre gånger så stor som den förut existerande, att inspektionsarbetet å stationerna ökats i än starkare progression, att utredningar, som från byrån påkallades, år från år tilltoge så i om-

Skrivelse den
4 december
1911 från
föreståndaren
för nautisk-
meteorolo-
giska byrån.

fång som i antal, att myndigheter såväl som enskilda i stegrad utsträckning anlidade byrån för erhållande av råd och anvisningar, samt att alla kompassundersökningar och undervisning jämte examination i deviationslära m. m. med aspiranter till föreståndarkompetens vid rikets navigationsskolor avsevärt bidroge till att upptaga föreståndarens för byrån tid, syntes honom det uttalandet icke kunna jävas, att de löpande arbetena redan tagit en sådan omfattning, att det vore omöjligt för honom att utan hjälp av ytterligare fast anställd personal komma till rätta med dem på sådant sätt, som han ansåge kunna och bära fordras av honom, än mindre då att på vederbörligt sätt tillse och befordra byråns tidsenliga utveckling.

Sedan år 1908 vore vid byrån anställd en assistent med huvudsaklig uppgift att tjänstgöra såsom föreståndare för byråns kontrollstation i Stockholm. Denne tjänstemans tid hade varit fullt upptagen av honom åliggande instrument- och byråarbeten samt av inspektionsresor till byråns kontroll- och observationsstationer, för vilka han tagits i anspråk i all den utsträckning, på honom vilande krav i övrigt tillåtit. Endast därigenom hade de behov nödtorftligen kunnat tillgodoses, som föreståndarens bundenhet på grund av det dryga kansliarbetet icke medgivit honom att själv fylla.

Föreståndaren ville därjämte betona, att byråns och kontrollstationernas arbete inom den allra närmaste tiden syntes komma att ökas i högst betydande grad, då kontrollen av fartygslanternor gjordes obligatorisk, samt än starkare, då även den kontroll över kompasser anordnades, varpå från alla håll framställts önskemål och som säkerligen vore i hög grad behöflig. Icke heller syntes bära lämnas oanmält, att undersökning och certifiering även av mistlurar, loggar, vinkelinstrument, kronometrar m. m. började omtalas såsom önskvärda.

Allt detta sammanlagt, d. v. s. byråns hårda belastning i förhållande till för arbetet tillgänglig personal samt den stegring uti av byrån och dess kontrollstationer fordrad arbetsprestation, som vore att vänta inom den närmaste tiden, gjorde enligt föreståndarens uppfattning upp rättandet av en ny beställning vid byrån nödvändigt.

Klart vore emellertid att, om det viktigaste syftet med anställandet av en förste assistent vid byrån skulle vinnas — det nämligen att åt föreståndaren utöver den för det löpande expeditionsarbetet behöfliga tiden bereda nödig disponibel tid för hans övriga, icke mindre viktiga ämbetsuppgifter — icke lägre kompetens än den, som fordrades för chefsbeställningen vid byrån, borde fordras av denne assistent, vilken

borde övertaga flera av de byråns föreståndare åliggande skyldigheterna, om ock under dennes inseende och ansvar, samt vid förfall för föreståndaren och under dennes tjänsteresor träda i hans ställe.

Lika klart vore ock, att byrån icke torde kunna påräkna att förvärva eller för någon längre tid få behålla en tjänsteman med sådan kompetens, med mindre att åt honom tillmättes åtminstone närmelsevis samma ställning och förmåner som de, vilka på andra närliggande områden stode honom till buds, närmast i de allmänna läroverkens tjänst. Den föreslagna assistentens ställning borde därför icke göras svagare, varken vad anställningens fasthet eller vad därmed förenade löneförmåner beträffade, än den, lektor vid allmänt läroverk åtnjöte.

Föreståndaren anhöll därför, att till riksdagen måtte avlåtas proposition därom, att till avlönande av en assistent vid nautisk-meteorologiska byrån måtte beviljas ordinarie anslag till byrån, att utgå dels med 4,000 kronor årligen, fördelat uti 2,600 kronor såsom lön och 1,400 kronor såsom tjänstgöringspenningar, dels därutöver med två ålderstillägg, vardera å 500 kronor, att av samme tjänstinnehavare tillträdas efter respektive fem och tio års väl vitsordad tjänstgöringstid.

Sedan marinförvaltningen den 9 december 1911 häröver avgivit utlåtande, har Kungl. Maj:t — som ansett det väckta förslaget om uppförande av ytterligare en assistent å ordinarie stat vara av beskaffenhet att bära remitteras till löneredgeringskommittén, men att behovet av förstärkning av arbetskrafterna vid nautisk-meteorologiska byrån borde tillgodoses redan för år 1913 — i statsverkspropositionen till 1912 års riksdag föreslagit riksdagen att för arvode åt ytterligare en assistent vid byrån på extra stat för år 1913 anvisa ett belopp av 3,000 kronor. Detta förslag vann riksdagens bifall; och har riksdagen sedermera för varje år till nämnda ändamål anvisat anslag, vilket från och med år 1916 utgått med 3,500 kronor om året.

I förberörda skrivelse den 6 december 1916 har föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån i fråga om de närmast behövliga förändringarna i byråns stat ansett sig bära främst betona, att såsom ett oavvisligt behov framstått anställandet av minst två ordinarie assistenter vid byrån, den ene med huvudsaklig verksamhet inom kontrollen över fartygslanternor och kompasser samt övriga nautiska instrument, såsom sextanter och andra vinkelmätningssinstrument, kikare, kronometrar m. m.,

Skrivelse den
6 december
1916 från
föreståndaren
för nautisk-
meteorolo-
giska byrån.

den andre inom de jordmagnetiska och hydrografiska arbetena. Båda borde utöver dessa sina speciella arbetsuppgifter biträda vid byråns allmänna arbeten, såsom skötseln och kontrollen över dess vattenhöjdsregistreringsstationer, utlämnande av meteorologiska och hydrografiska instrument m. m. till sjögående fartyg, mottagande och granskning av från dessa inkommande journaler, skötseln av byråns stationer å fyrfartyg, i västkustens inomskärsområden samt å vissa fyrplatser m. m., vid redaktionen av byråns publikationer, utarbetande av begärda utredningar inom byråns arbetsfält, löpande expedition m. m.

Föreståndaren hemställde därför, att å byråns stat måtte uppföras två assistentbefattningar i stället för såsom nu en, samt att åt en var av dessa måtte utverkas avlöningsförmåner, liknande dem, som åtnjotes av motsvarande befattningshavare vid meteorologiska centralanstalten, d. v. s. avlöning i andra normalgraden i centrala ämbetsverk.

En dylik omreglering av löneförmånerna för byråns assistenter ansåge föreståndaren emellertid böra åtföljas av en omreglering av chefens avlöningsförmåner, enär eljest det oformliga förhållandet skulle uppstå, att denne komme att åtnjuta lägre tjänstgöringspenuingar än assistenterna och i det närmaste samma totalavlöning. I anledning härav anhöll föreståndaren, att åtgärder måtte vidtagas för att åt byråns chef bereda avlöningsförmåner, motsvarande dem, som numera tillkomme föreståndaren för meteorologiska centralanstalten.

Vidare hemställde föreståndaren, att för anställning tills vidare av ett skrivbiträde vid byrån måtte utverkas ett årligt förslagsanslag av 1,200 kronor, att av byråns chef disponeras för vissa närmare angivna ändamål.

Dessutom hemställde föreståndaren om anslag till anställande vid byrån av en ordinarie vaktmästare med avlöningsförmåner lika med vad dittills i allmänhet åtnjotes av vaktmästare i centrala ämbetsverk.

Slutligen anhöll föreståndaren dels om ett tillskottsarvode för år 1918 till vardera av föreståndarna för Göteborgs och Malmö kontrollstationer å 1,000 kronor, utöver vad de då åtnjöte, såsom ersättning för i utsikt ställt ökat arbete för kontrolltjänsten, dels ock om ett förslagsanslag för år 1918 av 3,000 kronor för att i mån av uppträdande behov kunna av byråns chef användas till arvoden åt auktoriserade kompassjusterare i rikets sjöhamnar, varvid först Göteborg, Hälsingborg, Malmö, Oskarshamn, Norrköping, Stockholm, Gävle, Sundsvall, Härnösand och Luleå syntes komma i fråga.

Över denna framställning hava utlåtanden avgivits, den 21 december 1916 av marinförvaltningen och den 8 januari 1917 av kommerskollegium, såvitt ärendet berörde frågor, hörande under kollegii ämbetsförvaltning.

Utlåtanden av marinförvaltningen den 21 december 1916 och av kommerskollegium den 8 januari 1917.

I förutnämnda skrivelse från föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån den 29 september 1917 erinrade föreståndaren om sin framställning i skrivelsen den 6 december 1916 och förnyade sin hemställan därom, att byråns föreståndare måtte beredas avlöningsförmåner lika med dem, som åtnjötes av föreståndaren för meteorologiska centralanstalten, samt att på byråns ordinarie stat måtte uppföras två assistentbefattningar, vardera med enahanda avlöning, som tillkomme tjänstemän i andra lönegraden i centrala ämbetsverk, alltså samma avlöning som meteorologerna vid meteorologiska centralanstalten.

Skrivelse den 29 september 1917 från föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån.

I detta sammanhang anhöll föreståndaren, att pensionsförhållandena inom byrån måtte ordnas i överensstämmelse med förhållandena inom andra likartade ämbetsverk.

Vidare hemställdes, att för anställande vid byrån av ett biträde — vare sig en väl kvalificerad pensionerad underofficer eller ett kvinnligt biträde av andra graden — måtte tillsvidare i staten upptagas ett förslagsanslag om 1,600 kronor.

Därjämte återupptogs den i skrivelsen den 6 december 1916 gjorda framställningen om anslag till anställande vid byrån av en ordinarie vaktmästare. Med hänsyn emellertid till den yrkesskicklighet och instrumentvana, som borde fordras av honom, ansåge föreståndaren numera böra beredas denne vaktmästare en avlöning av 1,500 kronor jämte två ålderstillägg, vardera å 100 kronor.

För föreståndaren för Göteborgs kontrollstation begärdes ett årligt arvode av 3,000 kronor förutom andel i undersökningsavgifter eller förrättningsersättningar samt för föreståndaren för Malmö kontrollstation ett årligt arvode av 2,000 kronor förutom samma andel i stationens intäkter som hitintills.

För att i mån av behov få av föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån disponeras till arvoden åt auktoriserade kompassjusterare i rikets sjöhamnar begärdes ett förslagsanslag för år 1919 å 5,000 kronor.

Slutligen föreslogos följande förhöjningar av vissa poster i byråns stat:

- till premier och gratifikationer från 800 till 2,000 kronor;
- till diverse expenser från 2,500 till 3,000 kronor; samt
- till magnetiska rekognosceringar från 1,000 till 2,000 kronor.

Löne-
reglerings-
kommitténs
utlåtande den
11 december
1917.

I sitt förenämnda utlåtande i ärendet av den 11 december 1917 har lönerregleringskommittén anfört följande.

Det föreliggande förslaget i fråga om ändringar i staten för nautisk-meteorologiska byrån innebure i huvudsak dels en ökning av byråns ordinarie tjänstemannapersonal och reglering av samma personals avlöningsförhållanden, dels ock ett tillgodoseende av vissa under byrån lydande organ genom förbättrad avlöning m. m.

Beträffande regleringen av avlöningsförhållandena vid själva byrån hade, i vad *chefen* anginge, föreslagits, att denne måtte erhålla en avlöning, motsvarande den, som nu utginge till föreståndaren för meteorologiska centralanstalten, eller alltså 7,500 kronor, därav 5,000 kronor lön och 2,500 kronor tjänstgöringspenningar, vartill skulle kunna komma ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor. Enligt kommitténs mening kunde icke med fog någon erinran göras mot framställningen i denna del, och förordade kommittén följaktligen, att chefens avlöningsförmåner måtte bestämmas på sätt ovan föreslagits.

Vid byrån funnes för närvarande två *assistentbefattningar*; till den ena av dessa utginge avlöning med ett på ordinarie stat uppfört arvode av 3,000 kronor, vartill kunde komma två ålderstillägg å 500 kronor, och till den andra utginge ersättning med ett på extra stat beviljat arvode, vars belopp för år 1918 utgjorde 3,500 kronor. Det föresloges nu, att dessa befattningar skulle båda förvandlas till ordinarie assistent-tjänster med avlöning, motsvarande vad som tillkomme andra gradens tjänstemän i centrala verk. Innehavaren av den ena utav dessa befattningar skulle huvudsakligen ägna sig åt kontrollen över fartygs-lanternor och kompasser samt övriga nautiska instrument; åt innehavaren av den andra befattningen skulle väsentligen anförtrös de jordmagnetiska och hydrografiska arbetena. Båda borde utöver dessa sina speciella arbetsuppgifter biträda vid byråns allmänna arbeten.

Det syntes uppenbart, att med hänsyn till den under senare tid tillkomna ökningen av byråns arbeten och vidgandet av dess verksamhetsområden åtgärder måste vidtagas, som vore ägnade att bereda byrån möjligheter att tillgodose de krav, som numera ställdes på densamma. Av vad *chefen* i ovanberörda framställningar anfört och vad kommittén genom besök å byråns olika arbetslokaler vidare inhämtat, hade kommittén blivit övertygad om behovet av en förbättrad organisation av byrån, och hade kommittén intet att erinra mot förslaget, att å ordinarie stat uppfördes ytterligare en assistentbefattning.

Vad beträffade frågan om avlöningsförmåner för ifrågavarande assistenter, ville kommittén erinra, att *chefen* i sin år 1911 gjorda fram-

ställning föreslagit en viss skillnad i avlöningshänseende mellan de båda assistenttjänsterna. Sedan dess uppkomna ändrade förhållanden inom byråns verksamhetsområden hade föranlett chefen att i senare framlagda förslag jämnställa ifrågavarande befattningshavare. I en till kommittén ingiven promemoria hade chefen närmare angivit de kompetensvillkor, vilka syntes honom böra uppställas för anställning som assistent vid byrån.

På sätt förut erinrats, hade en utvidgning av byråns verksamhetsområden under den senare tiden nödvändiggjorts, och, såsom jämväl av chefens skrivelser framginge, befunne sig byrån för närvarande i ett utvecklingskede, vars slutmål under förhandenvarande förhållanden ej syntes möjligt att exakt angiva. Att under sådana omständigheter intaga definitiv ståndpunkt till frågan om byråns inre organisation, enkannerligen i förevarande fall till spörsmålet om förhållandet mellan ifrågavarande båda assistenter, torde icke vara kommittén möjligt.

Med hänsyn till det ovissa läge, vari nämnda fråga nu befunne sig, och i avvaktan på erfarenheter, som en kommande utveckling torde hava att uppvisa, syntes man böra framgå med en viss försiktighet i organisativt hänseende, och funne kommittén fördenskill skäl att för närvarande inskränka sig till att förorda, att av omförmälda assistentbefattningar allenast den ena i avlöningshänseende jämnställdes med en andra gradens tjänst inom centrala verk, under det att den andra i samma hänseende gjordes till en tjänst av första normalgraden.

Avlöningen för den förra befattningen skulle följaktligen bliva 5,800 kronor, därav 3,600 kronor lön, 1,800 kronor tjänstgöringspenningar och 400 kronor ortstillägg, vartill skulle kunna komma två ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5 och 10 år. För den senare befattningen skulle avlöningen utgöra 4,000 kronor, därav 2,200 kronor lön, 1,500 kronor tjänstgöringspenningar och 300 kronor ortstillägg, vartill skulle kunna komma tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

Vad anginge benämningarna för senast omförmälda två befattningshavare, torde kunna ifrågasättas respektive *förste byråassistent* och *byråassistent*.

I sammanhang med lönereglering för chefen och förenämnda assistenter vid nautisk-meteorologiska byrån torde, i likhet med vad under de senare åren för ett flertal ämbetsverk föreskrivits, böra meddelas bestämmelser därom, att bemälda befattningshavare skulle, i den mån ej undantag kunde anses böra stadgas eller för särskilda fall efter prövning medgivnas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar varje söckendag.

Vad anginge det av chefen framställda kravet om ordnande av pensionsförhållandena inom byrån i överensstämmelse med förhållandena inom andra likartade ämbetsverk, ville kommittén erinra därom, att befattningshavare, vilken tillträdde en på sätt ovan förordats nyreglerad tjänst vid byrån, utan vidare vore underkastad bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension.

Beträffande den ovan förordade organisationen av nautisk-meteorologiska byrån — en chef, en assistent med avlöning i andra och en assistent med avlöning i första normalgraden — hade densamma att uppvisa vissa likheter med den anordning, som kommittén i utlåtande den 24 november 1917 föreslagit i avseende å sjökarteverket.

Nu ifrågasvarande befattningshavare vid nautisk-meteorologiska byrån torde böra vara underkastade villkor och bestämmelser för åtnjutande av nu föreslagna avlöningsförmåner i huvudsaklig överensstämmelse med vad i dylikt hänseende för centrala verk i allmänhet vore vedertaget. I fråga om semester hade från chefens sida intet förslag framlagts, och torde med avseende å byråns säregna förhållanden i personalhänseende semester i vanlig ordning näppeligen kunna ännu så länge anordnas. Bestämmelser i ämnet torde dock ej böra saknas i avlöningsvillkoren, för att komma till användning framdeles, om och i den mån så kunde ske.

Chefen hade vidare föreslagit, att för anställande vid byrån av ett biträde — vare sig en väl kvalificerad pensionerad underofficer eller ett kvinnligt biträde — måtte tillsvidare i staten upptagas ett förslagsanslag av 1,600 kronor. Dessutom hade föreslagits uppförande å ordinarie stat av en vaktmästare med en avlöning av 1,500 kronor jämte två ålderstillägg å 100 kronor.

Även beträffande nu senast berörda krav ansåge kommittén hänsyn böra tagas till det ovissa läge och de utvecklingstendenser, som kännetecknade byråns nuvarande ställning. Kommittén funne sig i betraktande härav böra förorda, att i staten måtte såsom förslagsanslag, högst uppföras ett belopp »Till biträden», avsett att tillgodose nu anförda behov. Med beräkning av 1,200 kronor för vaktmästarbiträde, torde beloppet i fråga böra sättas till 2,800 kronor.

I fråga om den del av det föreliggande förslaget, som avsåge tillgodoseende av byråns organ utom byråns förläggningssort, utginge enligt gällande stat till envar av fyra ombud vid byråns agenturer (i Göteborg, Malmö, Kalmar och Sundsvall) ett arvode av 500 kronor, varjämte ombuden erhöles $\frac{1}{4}$ av de avgifter, som vid den agentur, de var för sig förestode, inflöte för verkställda undersökningar av nautiska instrument

och skeppslanternor samt för utfärdade certifikat. Ifrågavarande ombud vore jämväl föreståndare för de i respektive städer befintliga kontrollstationer.

Det av chefen i hans skrivelse den 29 september 1917 framlagda förslaget innebure, att till föreståndarna för kontrollstationerna i Göteborg och Malmö skulle utgå årliga arvoden av respektive 3,000 och 2,000 kronor förutom andelar i undersökningsavgifter och förrättningsersättningar. Vidare begärdes ett förslagsanslag för år 1919 å 5,000 kronor för att, i mån av behov, av chefen för byrån disponeras till arvoden åt auktoriserade kompassjusterare i vissa rikets sjöhamnar.

De arbetsuppgifter, som åläge byråns organ i landsorten, stode i visst samband med den nya lagstiftningen om sjöfartssäkerheten. Denna lagstiftning vore av synnerligen sent datum — vissa bestämmelser trädde till och med i kraft först under loppet av de närmaste åren — och det torde för kommittén ej ligga inom möjlighetens område att bilda sig en tillförlitlig uppfattning om arten och omfattningen av de åligganden, som skulle tillkomma vare sig de olika kontrollstationsföreståndarna eller omförmälda kompassjusterare, än mindre att bedöma storleken av de sportelinkomster, de enligt nuvarande bestämmelser skulle efter ändrade förhållanden erhålla.

Innan man emellertid kunde överskåda vad den nya organisationen krävde och innan man följaktligen på ett tillfredsställande sätt kunde tillgodose densamma, torde ersättningsfrågan för förevarande personal tills vidare endast kunna få en provisorisk lösning. Det förefölle kommittén kunna vara en lämplig anordning, därest på extra stat för år 1919 anvisades såsom förslagsanslag, högst ett belopp, vilket efter Kungl. Maj:ts bestämmande skulle få användas till ökade arvoden eller ersättningar åt kontrollstationsföreståndare och kompassjusterare. Skulle redan under år 1918 medel för ändamålet erfordras, torde det ankomma på chefen för byrån att härom göra särskild framställning.

Beloppet av nämnda förslagsanslag torde böra beräknas till sammanlagda summan av de ökade eller nya arvoden chefen avsett eller alltså 9,000 kronor.

Kommittén ville vidare i detta sammanhang fästa uppmärksamheten på önskvärdheten av att det, när frågan om en definitiv reglering av avlöningen åt byråns kontrollstations- och kompassjusterarpersonal komme under omprövning, toges under övervägande, huruvida ej ersättningen till denna personal borde fastställas såsom bestämda arvoden. Därest emellertid, intill dess denna fråga bleve slutligen avgjord, under-

sökningsavgifter eller förrättningsersättningar skulle komma att utgå efter en högre taxa än hittills, torde, för att undvika föregripande av en eventuell avlöningsreglering, sådana anordningar böra vidtagas, som tillförsäkrade byrån vinsten av en blivande taxeförhöjning, under det sportelinkomsterna till vederbörande förrättningspersonal ej finge överstiga de belopp, vartill de enligt nuvarande taxa skulle uppgå.

Vad slutligen beträffade de av chefen föreslagna förhöjningar av vissa såsom reservationsanslag i byråns stat uppförda anslagsposter hade kommittén intet att erinra mot vad i sådant avseende begärts.

Under återopande av vad sålunda anförts har löneregleringskommittén förordat,

dels att å ordinarie stat för nautisk-meteorologiska byrån under avdelningen »Bestämt anslag» måtte till en föreståndare, i stället för nu å staten upptagen avlöning, uppföras en avlöning av 7,500 kronor, därav 5,000 kronor lön och 2,500 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunde komma ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor efter fem år;

dels att å samma stat måtte, i stället för en assistent, uppföras en förste byråassistent med avlöning av 5,800 kronor, därav 3,600 kronor lön, 1,800 kronor tjänstgöringspenningar och 400 kronor ortstillägg, vartill kunde komma två ålderstillägg till lönen, vart och ett å 500 kronor, efter fem och tio år;

dels att å samma stat måtte uppföras en byråassistent med avlöning av 4,000 kronor, därav 2,200 kronor lön, 1,500 kronor tjänstgöringspenningar och 300 kronor ortstillägg, vartill kunde komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 500 kronor, efter fem, tio och femton år;

dels och att för åtnjutande av de avlöningsförmåner, som i blivande ny stat för nautisk-meteorologiska byrån bleve upptagna för omfördälda ordinarie befattningshavare, måtte fastställas följande villkor och bestämmelser, nämligen:

i fråga om ändrad tjänstgöringsskyldighet, förflyttning till annan tjänst, förening av tjänster m. m.:

att befattningshavare skall, därest vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden vid en möjligen inträdande förändrad organisation av byrån eller eljest kan varda stadgad, ävensom därest byråns ställning inom statsförvaltningen så förändras, att densamma ej längre kan anses såsom självständig institution, eller därest vissa ifrågasvarande byrå tillhörande göromål överflyttas till annan institution, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de göromål, som

honom anförtros, eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra inom den institution, till vilken göromålen överlämnas;

att befattningshavare vidare skall, likaledes med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, vara pliktig att, när helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, låta sig förflyttas till annan befattning inom förvaltningen på ifrågavarande område, i sådant hänseende även till annan ort, dock i sistnämnda fall mot ersättning för flyttningskostnad;

att med ordinarie befattning vid byrån icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning vid byrån ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag det vara må, så framt ej, vad angår föreståndaren, Kungl. Maj:t och, vad angår innehavare av annan befattning, byråns föreståndare uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid byrån, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

i fråga om avlöningsförmånens uppbärande m. m.:

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som förordnats att uppehålla befattningen;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, där sådant förekommer, men att den, som eljest undfår ledighet, såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag, eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller av annan anledning är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej prövas skäligt låta honom uppbära något därav;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras till följd av tjänsteresor eller för beredande av semester, befattningshavare av lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning vid byrån, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande han därvid att, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta vid sjukdomsförfall de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest däremot svarande belopp;

att emellertid, därest byråns föreståndare till följd av tjänsteresa eller för handläggning av särskilda ärenden är under allenast några få, högst sex dagar, hindrad att sköta sin befattning, tjänsteman av andra lönegraden skall vara pliktig att utan särskild ersättning sköta de till föreståndarbefattningen hörande löpande göromålen;

att den, som tillträder den nya staten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed; samt

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägg utgå till månadens slut;

i fråga om ålderstillägg:

att, därest förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad är i staten medgiven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen, om sådan förekommer, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen, där sådan äger rum, efter än ytterligare fem år, ävenledes på samma villkor,

under iakttagande, vad var och en av omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänstaldern blivit uppnådd;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är skyldig att avgå från tjänsten, icke må tillträda samma förhöjning;

i fråga om semester, skyldighet att avgå från tjänsten och pensionsrätt:

att semester årligen må, när det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjutas av byråns föreståndare och tjänsteman av andra lönegraden under en och en halv månad samt av tjänsteman av första lönegraden under en månad;

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är vid tiden för den nya statens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat.

Därjämte torde böra förklaras att, därest icke byråns föreståndare före viss angiven tid anmälde, att han ville underkasta sig den nya avlöningsstaten samt därvid knutna avlöningsvillkor, och han icke lagligen kunde därtill förbindas, han skulle varda bibehållen vid honom dittills tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranleddes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills kunde hava tillkommit honom.

Marinförvaltningen har uti sitt den 23 januari 1918 avgivna utlåtande förklarat sig ej hava något att erinra mot vad lönerogleringskommittén föreslagit.

Marinförvaltningens utlåtande den 23 januari 1918.

Slutligen har föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån uti sitt den 31 januari 1918 avgivna utlåtande anfört huvudsakligen följande.

Med största tillfredsställelse hade föreståndaren funnit, att lönerogleringskommitténs yttrande upptog förslag, vilka i alla väsentliga delar sammanföle med vad av föreståndaren framhållits såsom nödvändiga

Föreståndarens för nautisk-meteorologiska byrån utlåtande den 31 januari 1918.

organisatoriska åtgärder för att nautisk-meteorologiska byrån måtte bliva vuxen de uppgifter, som dels redan åläge densamma, dels med anledning av den nya lagstiftningen för ökande av sjöfartssäkerheten under de närmaste åren därutöver tillkomme. På en särskilt viktig punkt avveke emellertid löneregleringskommitténs förslag från föreståndarens framställningar. I dessa hade nämligen hemställts, att byråns dittillsvarande två assistenter — varav den ene vore anställd på ordinarie, den andre sedan år 1913 på extra stat med förordnande varje gång för ett år — måtte uppföras på ordinarie stat samt erhålla avlöningsförmåner i andra normalgraden. Kommittén hade däremot i sitt yttrande visserligen förklarat sig efter noggrann omprövning hava vunnit övertygelse om att byrån för fullgörande av sin verksamhet i bestämd omfattning vore i oavvisligt behov av dessa två assistentbeställningar, men hade ansett dessa böra så ordnas, att den ena besattes med en förste byråassistent med avlöning i andra normalgraden, men den andra med en byråassistent med avlöning i första normalgraden. Kommitténs motiv härför hade varit, att man — med hänsyn till att byrån för närvarande befunde sig i ett skede av stark utveckling, vars slutmål nu icke syntes kunna exakt uppgivas — borde framgå med en viss försiktighet i organisatoriskt hänseende. I denna kommitténs uppfattning ville föreståndaren instämma, men samtidigt ville han på det kraftigaste framhålla, att just denna hänsyn varit för honom bestämmande vid uppgörandet av de utav honom framlagda förslagen och detta i så hög grad, att man redan nu kunde med största säkerhet se, det den av honom föreslagna tjänstemannastaben redan efter två eller högst tre år torde komma att visa sig vara för knappt tilltagen. De föreslagna två assistenternas arbetskraft måste nämligen till fullo tagas i anspråk för uppehållande av byråns verksamhet i nu fastställd utsträckning, varvid föreståndaren däruti inräknade endast vad i nu gällande instruktion funnes upptaget samt de uppgifter, som vore en nödvändig följd av senast utfärdade förordning rörande fartygs byggnad och utrustning. Varje utökning därav utöver denna ram måste framkalla behov av personalökning vid byrån, och med de strömningar, som nu gjorde sig gällande med för varje dag växande kraft och som otvivelaktigt komme att föranleda allt mera omfattande och detaljerade ingrepp från staten i kontrollerande och stödjande syfte, icke minst inom sjöfartsnäringens område, vore en betydande sådan utvidgning av byråns arbetsområde att med största säkerhet inom kort motse. Så mycket starkare bleve ock det i sinom tid därav framkallade behovet utav personalökning, som redan

den kraft, varav strävandena att utvidga landets sjöfart präglades, otvivelaktigt komme att framkalla en så stark belastning av förste assistenten, att redan därigenom och oavsett ytterligare organisatoriska tillägg hans arbetskraft snart komme att visa sig otillräcklig för att behärska framträdande uppgifter, och ställande av biträde till hans förfogande torde komma att visa sig nödvändigt. Till en början hade föreståndaren tänkt sig den andre byråassistenten kunna och bära — vid sidan av sitt eget arbetsområde — tillfälligtvis tagas i anspråk för sådant biträde, men i samma mån som hans eget växte därigenom, att nu — huvudsakligen på grund av den mellanstatliga avspärrningen och därav omöjliggjord komplettering av byråns instrumentarium — förefintliga brister på hans avdelning fylldes och denna antog sitt avsedda omfång, bleve en sådan anordnings vidare tillämpande omöjliggjort och minst ett, men i sinom tid sannolikt två biträden, en till vardera byråassistenten, bleve då av nöden. Dessa torde då med fördel kunna tilldelas tjänste- och avlöningsställning inom första normalgraden.

Fördelningen av arbetet emellan de ifrågavarande byråassistenterna hade föreståndaren skisserat i sin förenämnda skrivelse den 6 december 1916. Båda måste äga samma kompetens, helst som andre assistenten måste kunna påräknas såsom biträde vid ett avsevärt antal förrättningar å byråns stationer och kontrollstationer samt såsom ersättare för förste assistenten, då denne tjänstgjorde för byråns chef eller vore ute på tjänsteresor i landet. Hans användning såsom chef för jordmagnetiska och hydrografiska mätningsexpeditioner gjorde ock för honom fullt lika hög kompetens behövlig som den för förste assistenten nödvändiga.

Allt detta gjorde, att det måste kännetecknas såsom obilligt, om emellan dessa båda assistenters avlöningsförhållanden så stor åtskillnad skulle göras som emellan andra och första normalgradens löneförmåner, och föreståndaren måste därför på det mest enträgna sätt anhålla, att Kungl. Maj:t ville i nytt förslag till stat för byrån redan nu upptaga två assistentbeställningar med avlöning i andra normalgraden.

Den fördel, kommitténs förslag skulle kunna sägas hava framför föreståndarens såväl i rekryteringshänseende som med hänsyn till vederbörandes starkare bindande vid verket och väl ock för tjänsten inom verket, allt genom förefintligheten av en förste byråassistentbeställning, syntes, ehuru föreståndaren ingalunda vore blind för dess betydelse, i ingen mån uppväga de eljest med den föreslagna anordningen förbundna olägenheterna. Däremot kunde alla dessa fördelar lättare och bättre

vinnas genom att den ene av de två byråassisterna konstituerades såsom förste byråassistent, med ett tilläggsarvode av t. ex. 500 kronor årligen och med skyldighet att utan ändring i löneförmåner inträda såsom ställföreträdare för chefen vid dennes tjänstledighet, semester, tjänsteresa eller annat förfall, även om sådant vikariat skulle gälla längre tid än de av kommittén omordade sex dagarna.

I kommitténs yttrande anfördes, att från föreståndarens sida intet förslag om semester framlagts. Rörande denna fråga hade föreståndaren* utgått från antagandet, att nu gällande instruktions bestämmelser om semester skulle tills vidare förbli gällande, men hade föreståndaren emot kommitténs förslag intet att erinra, om icke redan här behövde inryckas, att semesterfördelning skulle bestämmas av byråns chef, där semester funnes kunna beviljas.

Rörande vad kommittén i övrigt föreslagit vore icke något annat att erinra än att föreståndaren ville vidhålla sitt förslag om vaktmästarens löneförmåner under framhållande utav angelägenheten av att vid tillsättande av vaktmästare kunna förvärva en hantverkskunnig person, vilket knappt torde kunna påräknas, om icke vaktmästaren uppfördes på ordinarie stat och tilldelades en avlöning, minst så hög som den föreslagna, nämligen 1,500 kronor jämte två ålderstillägg å 100 kronor.

En punkt av stor vikt hade emellertid icke av kommittén berörts, nämligen inträdandet av rätt till ålderstillägg för nuvarande tjänstemän vid byrån. Härutinnan ville föreståndaren hemställa, det denna måtte så bestämmas, att vederbörande tjänsteman finge tillgodoräkna sig sina tjänstår för innehavande plats oberoende av den ändring i begynnelselön en nu eventuellt genomförd löneroglering kunde komma att medföra och av tjänstens föregående natur av ordinarie eller extra tjänst.

Under hänvisning till sitt yrkande i skrivelsen den 6 december 1916 i fråga om ökade arvoden eller ersättningar åt kontrollstationsföreståndare och kompassjusterare samt under framhållande av att det då begärda beloppet, 5,000 kronor, på grund av penningvärdets sedan dess inträffade fall syntes böra ökas med 1,000 kronor, anhölle föreståndaren slutligen att få hemställa, det tillgång måtte beredas till ett anslag å högst 6,000 kronor, att redan under år 1918 på förslag av byråns chef och efter Kungl. Maj:ts bestämmande få användas till berörda ändamål.

Departements-
chefens
yttrande.

Innan jag ingår på den här föreliggande frågan om löneroglering för nautisk-meteorologiska byråns personal, torde jag få erinra, att lönerogleringskommittén i ett den 1 juni 1917 avgivet betänkande (delen LIV) förordat en sammanslagning av hydrografiska byrån och meteorolo-

logiska centralanstalten. I samma betänkande har kommittén uttalat den uppfattningen, att ett sammanförande av nautisk-meteorologiska byrån med den institution, som skulle bildas av förstnämnda två anstalter, icke torde för denna byrås utveckling inom dess speciella områden vara lämpligt eller ändamålsenligt. Därvid har emellertid av kommittén föreslagits, att de hydrografiska observationerna rörande Mälaren måtte överflyttas från nautisk-meteorologiska byrån och förläggas till nyssnämnda institution.

Enligt vad som framgår av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden den 14 sistlidna januari, bilagt statsverkspropositionen till innevarande års riksdag, har chefen för jordbruksdepartementet, efter samråd med mig och chefen för ecklesiastikdepartementet, ansett sig böra tillstyrka, att en sammanslagning av meteorologiska centralanstalten och hydrografiska byrån måtte äga rum enligt de huvudsakliga riktlinjer, som innefattas i löneregleringskommitténs förslag, och i samband därmed framlagt förslag till stat för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, att tillämpas från och med år 1919; och är denna framställning, som av Kungl. Maj:t bifallits, för närvarande beroende på riksdagens prövning.

De skäl, som av löneregleringskommittén och föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån framförts för att redan nu vidtaga en lönereglering för byråns personal, synas mig övertygande. Visserligen hava alla de förhållanden, som påverkas av den ännu icke till fullo slutförda lagstiftningen rörande sjöfartssäkerhetens ordnande, icke blivit reglerade, och till följd därav kunna icke heller omfattningen och beskaffenheten av de arbetsuppgifter, som i samband därmed må komma att påläggas byrån och dess lokala organ, på ett slutgiltigt sätt bedömas. Men av den i ärendet verkställda utredningen framgår med all tydlighet, att byråns nuvarande ordinarie arbetskrafter icke stå i rimligt förhållande till de göromål, som redan nu påvila byrån. Frågan rörande en omorganisation av byrån synes mig därför icke längre kunna undanskjutas utan att fara uppstår, att denna statsinstitution icke skall mäka att på behörigt sätt fylla sina mångskiftande uppgifter.

Jag anhåller nu att få något närmare skärskåda det föreliggande förslaget till byråns omorganisation, därvid det torde vara lämpligast att taga till utgångspunkt löneregleringskommitténs den 11 december 1917 avgivna utlåtande i ärendet.

Vad då först beträffar *chefen för byrån*, har av kommittén föreslagits, att hans avlöning, vilken nu utgår med 5,000 kronor jämte två

ålderstillägg, vardera å 500 kronor, måtte bestämmas till 7,500 kronor, därav 5,000 kronor lön och 2,500 kronor tjänstgöringspenningar, vartill skulle kunna komma ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor. Denna avlöning motsvarar den, som nu utgår till föreståndaren för meteorologiska centralanstalten. Detta förslag anser jag mig böra biträda.

Å nautisk-meteorologiska byråns stat finnes vidare, såsom förut nämnts, uppförd en assistentbefattning med ett arvode av 3,000 kronor jämte två ålderstillägg, vardera å 500 kronor. Härjämte är för närvarande å extra stat beviljat ett arvode av 3,500 kronor åt ytterligare en assistent vid byrån. Enligt såväl löneregleringskommitténs som föreståndarens för byrån åsikt bör sistnämnde assistent nu uppföras på stat; men under det att kommittén anser, att endast den nuvarande ordinarie assistentbefattningen bör i avlöningshänseende jämnställas med andra gradens tjänst i centrala verk (med begynnelseavlöning av 5,800 kronor och slutavlöning av 6,800 kronor) och den extra assistentbefattningen upptagas såsom tjänst i första graden (med begynnelseavlöning av 4,000 kronor och slutavlöning av 5,500 kronor), har däremot föreståndaren för byrån hävdadt, att båda assistentbefattningarna böra uppföras såsom andragradstjänster. Till stöd för den senare meningen har anförts bland annat att, då arbetet mellan de båda assistenterna bör fördelas på sådant sätt, att innehavaren av den ena huvudsakligen skulle ägna sig åt kontrollen över fartygslanternor och kompasser samt övriga nautiska instrument och åt den andra i huvudsak skulle anförtros de jordmagnetiska och hydrografiska arbetena, någon skillnad beträffande kompetensen för de båda befattningarnas innehavare icke förefinnes. Denna omständighet, i förening med den påvisade starka arbetsbelastningen för båda assistentbefattningarna, synes mig onekligen i viss mån tala för att i avlöningshänseende likställa befattningarna i fråga. Då jag likväl anser mig böra biträda kommitténs uppfattning i detta hänseende, har jag funnit mig föranlåten därtill närmast av det skäl, att den nu föreliggande löneregleringen, såsom förut antytts, icke torde få betraktas såsom ett slutgiltigt ordnande av byråns avlöningsförhållanden, utan fastmera lär, sedan erfarenhet vunnits rörande omfattningen av byråns slutliga arbetsuppgifter och stadga i arbetet ernåtts, bliva underkastad ytterligare jämkningar. För att emellertid den nuvarande innehavaren av den extra assistentbefattningen, filosofie licentiaten G. S. Ljungdahl, vid eventuell befordran till den nu till uppförande å stat föreslagna befattningen omedelbart skall komma i åtnjutande av någon reel löneförbättring, synes billigheten fordra, att han för ålderstillägg får tillgodoräkna sig den tid, under vilken han tjänstgjort såsom extra assistent, eller från

och med år 1913. Ett sådant medgivande står ock i överensstämmelse med den vid ett flertal föregående tillfällen tillämpade grundsatsen därom, att innehavare av befattning, som uppföres på stat, må för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, han dessförinnan mot en avlöning, ungefärligen motsvarande de för befattningen bestämda löneförmåner, stadigvarande bestritt de för befattningen avsedda göromål. I övrigt synes mig chefens för byrån framställning om rätt till tjänstårsberäkning för åtnjutande av ålderstillägg åt nuvarande befattningshavare ej böra föranleda hemställan om bestämmelser därutinnan.

Löneregleringskommitténs förslag att benämna innehavarna av de båda assistentbefattningarna förste byråassistent, respektive byråassistent synes mig lämpligt.

Vad kommittén föreslagit i fråga om uppförande i staten för byrån av ett förslagsanslag, högst å 2,800 kronor till biträden, avsett att tillgodose det av föreståndaren för byrån framförda kravet dels på ett biträde — vare sig en pensionerad underofficer eller ett kvinnligt biträde — och dels på en vaktmästare, har icke givit mig anledning till erinran.

Beträffande byråns lokala organ, utgöras dessa, såsom förut nämnts, av ett ombud vid var och en av byråns agenturer (i Göteborg, Malmö, Kalmar och Sundsvall). Dessa ombud äro tillika föreståndare för den kontrollstation, som är förenad med respektive agentur. Enligt gällande stat utgår till vart och ett av dessa ombud ett arvode av 500 kronor, varjämte ombuden erhålla $\frac{1}{4}$ av de avgifter, som vid den agentur, de var för sig förestå, inflyta för verkställda undersökningar av nautiska instrument och skeppslanternor samt för utfärdade certifikat.

Chefen för byrån har nu föreslagit, att till föreståndarna för kontrollstationerna i Göteborg och Malmö skulle, i stället för de nuvarande arvoden å 500 kronor, utgå årliga arvoden av respektive 3,000 och 2,000 kronor förutom andelar i undersökningsavgifter och förrättningsersättningar. Vidare har bemälda chef gjort framställning om ett förslagsanslag för år 1919 å 5,000 kronor för att i mån av behov av chefen för byrån disponeras till arvoden åt auktoriserade kompassjusterare i vissa av rikets sjöhamnar.

I enlighet med löneregleringskommitténs förslag och på de av kommittén angivna skäl finner jag lämpligt, att för fyllande av här avsedda behov äskas ett extra förslagsanslag, högst å det belopp, 9,000 kronor, vartill summan av de utav chefen sålunda upptagna ökade eller nya arvoden uppgå, att efter Kungl. Maj:ts bestämmande användas till förhöjda arvoden eller ersättningar åt kontrollstationsföreståndare och kompassjusterare.

I samband härmed har löneregleringskommittén uttalat, att det, därest redan under år 1918 skulle erfordras medel för nyssnämnda

ändamål, torde böra ankomma på chefen för byrån att härom göra särskild framställning; och har bemälda chef i anslutning härtill i sin berörda skrivelse den 31 sistlidna januari hemställt, det tillgång måtte beredas till ett anslag å högst 6,000 kronor, att under år 1918 på förslag av chefen och efter Kungl. Maj:ts bestämmande få användas till ökade arvoden eller ersättningar åt kontrollstationsföreståndare och kompassjusterare. Då jag icke anser mig böra motsätta mig, att medel för ifrågavarande ändamål beredas redan för år 1918, torde dessa medel böra äskas på tilläggsstat för samma år. I fråga om storleken av härför erforderligt belopp anser jag, att detsamma lämpligen kan begränsas till 5,000 kronor eller den summa, som av chefen för byrån i detta hänseende begärts i förutnämnda skrivelse den 6 december 1916.

Kommittén har förklarat sig icke hava något att erinra mot vad chefen för byrån föreslagit beträffande förhöjningar av tre särskilda såsom reservationsanslag i byråns stat uppförda anslagsposter. De sålunda föreslagna förhöjningarna skulle utgå

- med 1,200 kronor för posten till premier och gratifikationer;
- » 500 » » » diverse expenser; samt
- » 1,000 » » » magnetiska rekognosceringar.

Vid bifall härtill skulle nämnda poster i staten för byrån upptagas till respektive 2,000, 3,000 och 2,000 kronor.

Dessa förhöjningar synas mig vara betingade av förhandenvarande förhållanden; och anser jag mig följaktligen böra tillstyrka framställningen i denna del.

Löneregleringskommitténs förslag beträffande villkor och bestämmelser för åtnjutande av här ovan förordade avlöningsförmåner för ifrågavarande ordinarie befattningshavare vid byrån har icke givit mig anledning till någon anmärkning. På sätt löneregleringskommittén hemställt, torde ock bestämmelse böra meddelas därom att, därest icke byråns föreståndare före viss angiven tid anmäler, att han vill underkasta sig den nya avlöningsstaten samt därvid knutna avlöningsvillkor, och han icke lagligen kan därtill förbindas, han skall varda bibehållen vid honom dittills tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills kan hava tillkommit honom. Liknande föreskrift läres ock böra stadgas för innehavaren av den nu å stat upptagna assistentbefattningen.

I fråga om den av löneregleringskommittén föreslagna bestämmelsen rörande arbetstiden för ordinarie befattningshavare vid byrån har jag icke något att erinra.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att
dels godkänna följande avlöningsstat för nautisk-meteorologiska byrån, att gälla från och med år 1919:

	Lön.	Arvode.	Tjänstgöringspennningar.	Orts-tillägg.	Summa.	
I. Bestämt anslag.						
1 Föreståndare	5,000	—	2,500	—	7,500	{ Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kr. { Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr. { Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med ytterligare 500 kr. och efter 15 år med än ytterligare 500 kr.
1 Förste byråassistent	3,600	—	1,800	400	5,800	
1 Byråassistent	2,200	—	1,500	300	4,000	
1 Ombud vid en av byråns agenturer	—	500	—	—	500	
3 Ombud vid byråns agenturer	—	1,500	—	—	1,500	
Säger	—	—	—	—	19,300	
II. Reservationsanslag.						
Till premier och gratifikationer	—	—	—	—	2,000	
» diverse expenser, såsom till post, telegraf, rikstelefon, arbetsersättningar åt observatörer m. fl., båthyror, inköp och inbindning av böcker, tidskrifter och kartor, ljus, ved, skrivmaterialier m. m.	—	—	—	—	3,000	
» inköp av normal- m. fl. instrument för byrån och agenturerna samt underhåll av instrument	—	—	—	—	2,200	
» underhåll av 9 st. vattenhöjdmättningsstationer	—	—	—	—	3,700	
Transport kronor	—	—	—	—	10,900	

	Lön.	Arvode.	Tjänstgöringspennin- gar.	Ort- tillägg.	Summa.
Transport kronor	—	—	—	—	10,900
Till tabellering och sammän- ställning av vattenhöjd- mätningsobservationer.....	—	—	—	—	900
» magnetiska rekognoscerin- gar	—	—	—	—	2,000
» publikationer	—	—	—	—	5,000
Säger	—	—	—	—	18,800
III. Förslagsanslag, högst.					
Till biträden	—	—	—	—	2,800
Summa kronor	—	—	—	—	40,900

Anmärkningar:

1:o Ombuden erhålla dessutom $\frac{1}{4}$ av de avgifter, som vid den agentur, de förestå, inflyta för verkställda undersökningar av nautiska instrument och skeppslanternor samt för utfärdade certifikat. Berörda avgifter skola fördenskull i vederbörande räkenskaper tagas till uppbörd med $\frac{1}{4}$ för det bestämda anslaget och med $\frac{3}{4}$ för reservationsanslaget.

2:o I den mån något av de i reservationsanslaget anvisade beloppen icke skulle åtgå för avsett ändamål, må det användas till annat i staten angivet ändamål, för vars fyllande medel anvisats från samma anslag.

dels förklara, att för åtnjutande av de i staten för ordinarie befattningshavare vid byrån upptagna avlöningsförmåner skola gälla ovan omförmälda villkor och bestämmelser;

dels förklara, att den, som med eller efter ingången av år 1919 tillträder ordinarie befattning vid nautisk-meteorologiska byrån, skall vara pliktig att underkasta sig de för avlöningsförmånernas åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, samt att den innehavare av ordinarie befattning vid byrån, vilken icke före den 1 december 1918 anmäler, att han vill övergå till ny stat och underkasta sig de för avlöningsförmåner enligt densamma stadgade villkor och bestämmelser, och vilken ej heller kan lagligen därtill förbindas, skall varda bibehållen vid de enligt dittills gällande stat honom tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föränledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

dels medgiva att, därest extra assistenten vid nautisk-meteorologiska byrån G. S. Ljungdahl befordras till byråassistent vid byrån från och med den 1 januari 1919, han må för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo tiden från och med år 1913;

dels ock i riksstaten för år 1919 höja det ordinarie anslaget till nautisk-meteorologiska byrån

nu	kronor 26,100: —
med	» 14,800: —
till	kronor 40,900: —

dels till förhöjda arvoden eller ersättningar till kontrollstationsföreståndare och kompassjusterare på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst 9,000 kronor;

dels ock för enahanda ändamål å tilläggsstat till riksstaten för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst 5,000 kronor.

Till vad departementschefen sålunda hemställt, täcktes Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter, lämna bifall; och skulle proposition till riksdagen avlätas av den lydelse, en vid detta protokoll fogad bilaga utvisar.

Ur protokollet:

C. Ridderstad.